

VIEŠOJI ĮSTAIGA YLAKIŲ GLOBOS NAMAI

Įstaigos kodas 191549885, Dariaus ir Girėno g. 71, Ylakiai, LT-98348 Skuodo r. savivaldybė

AIŠKINAMASIS RAŠTAS 2025 m.

2026 m. kovo 2 d. Nr. F5-5
Ylakiai

I. BENDROJI DALIS

1. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo.
2. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai yra įregistruota 1998-01-22.
3. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų veiklos trumpos apibūdinimas: socialinio darbo veikla, susijusi su apgyvendinimu.
4. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų steigėjas yra Skuodo savivaldybės taryba. 2001-02-09 Skuodo savivaldybės tarybos sprendimu Nr.6 Ylakių globos namai buvo reorganizuoti į Viešąją įstaigą.
5. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų vidutinis sąrašinis darbuotojų skaičius per ataskaitinį laikotarpį buvo 47, per praėjusį ataskaitinį laikotarpį – 45.
6. Kontroliuojamų arba asocijuotų subjektų bei filialų arba kitų struktūrinių padalinių Viešoji įstaiga Ylakių globos namai neturi.
7. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai 2023 m. papildomai įsteigė veiklos vietą adresu: Salantų g. 7, Barstyčių sen., Barstyčių mstl., Skuodo r. Veiklos rūšis: ilgalaikė, trumpalaikė socialinė globa senyvo amžiaus asmenims ir senyvo amžiaus asmenims su negalia. Planinis socialinės globos gavėjų skaičius: 22 asmenys.

II. APSKAITOS POLITIKA

Bendrosios nuostatos

7. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų buhalterinė apskaita tvarkoma ir finansinė atskaitomybė rengiama vadovaujantis apskaitos politikos metodikomis ir šiais teisės aktais:
  - 7.1. Lietuvos Respublikos (toliau – LR) Viešojo sektoriaus atskaitomybės Įstatymu 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212
  - 7.2. LR finansinės apskaitos įstatymu 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (Nauja redakcija nuo 2022-05-01: Nr. XIV-680, 2021-11-23)
  - 7.3. LR viešųjų įstaigų įstatymu 1996 m. liepos 3 d. Nr. I-1428 (Nauja redakcija nuo 2024-05-01: Nr. XIV-2242, 2023-11-16).
  - 7.4. Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – LRV) 2022 m. birželio 15 d. nutarimu Nr.630 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“.
  - 7.5. LR labdaros ir paramos įstatymu 1993 m. birželio 4 d. Nr. I-172 (Nauja redakcija nuo 2017-01-01: Nr. XII-2202, 2015-12-17)
  - 7.6. LR darbo kodeksu - kitais teisės aktais.
8. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais, tarpinis ataskaitinis laikotarpis sutampa su kalendoriniu ketvirčiu.
9. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai sudaro ir teikia atskirus žemesniojo lygio finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius.

10. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų parengtos finansinės atskaitomybės ataskaitų ataskaitinio laikotarpio pradžios duomenys sutampa su praėjusio ataskaitinio laikotarpio pabaigos duomenimis.

11. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų parengtos finansinės ataskaitos atitinka Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS).

12. Visos operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami dvejybiniu įrašu didžiojoje knygoje. Taikomi kaupimo, subjekto, veiklos tęstinumo, periodiškumo, pastovumo, piniginio mato, palyginimo, atsargumo, neutralumo, turinio viršenybės prieš formą principai. Pateikiama informacija yra patikima, teisinga, nešališka, visais reikšmingais atvejais išsami.

Finansavimo sumos

13. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų finansavimu laikoma valstybės ir savivaldybės biudžetų, Europos Sąjungos, Lietuvos ir užsienio paramos fondų ar kitų asmenų parama, tikslinės lėšos ir (arba) materialinė pagalba, skirta Viešosios įstaigos Ylakių globos namų įstatuose nustatytiems tikslams įgyvendinti. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų apskaitoje išskiriamas gautinas ir gautas finansavimas.

14. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose finansavimo sumos pripažįstamos, kai atitinka 20-ojo VSAFAS nustatytus kriterijus. Visos finansavimo sumos grupuojamos atsižvelgiant į finansavimo sumų paskirtį pagal globos namų sąskaitų plano sąskaitas: finansavimo sumos nepiniginiam turtui įsigyti ir finansavimo sumos kitoms išlaidoms.

15. Finansavimo pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatus. Finansavimo pajamos pripažįstamos pagal kaupimo principą tuo pačiu laikotarpiu, kai yra patiriamos su šiomis pajamomis susijusios sąnaudos, t.y. kai finansavimo sumos panaudojamos.

16. Finansavimo sumos, skirtos ilgalaikiam turtui įsigyti pripažįstamos finansavimo pajamomis, registruojant turto nusidėvėjimą (amortizaciją), nuvertėjimą, pardavimą ar perleidimą, nurašant sugadintą ar dėl kitų priežasčių netinkamą naudoti turtą į sąnaudas.

17. Finansavimo sumos atsargoms įsigyti pripažįstamos finansavimo pajamomis perdavus ūkinį inventorių naudoti veikloje, sunaudojus medžiagas ir žaliavas veikloje, pardavus atsargas, atsargoms nuvertėjus, nurašius pripažintas nereikalingomis, netinkamomis naudoti atsargas.

18. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas finansavimo straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P12).

Pajamos

19. Vadovaujantis kaupimo principu, pajamos Viešosios įstaigos Ylakių globos namų apskaitoje pripažįstamos tada, kai jos uždirbamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą.

20. Pajamomis laikomas tik Viešosios įstaigos Ylakių globos namų ekonominės naudos padidėjimas.

21. Visos įstaigos pajamos veiklos rezultatų ataskaitai sudaryti skirstomos į: pagrindinės veiklos, kitos veiklos, finansinės ir investicinės veiklos pajamas. Pagrindinės veiklos pajamomis laikomos pajamos, gautos vykdant įstatuose nustatytą veiklą. Pajamos, gautos iš veiklos, kuri pagal įstatus nepriskiriama pagrindinei veiklai, priskiriamos kitos veiklos pajamoms.

22. Pajamos įvertinamos ir finansinėse ataskaitose rodomos tikrąja verte. Uždirbtos prekių ir paslaugų pardavimo pajamos registruojamos remiantis 10-uoju „Kitos pajamos“ ir 20-uoju „Finansavimo sumos“ VSAFAS.

23. Finansavimo sumos pripažįstamos finansavimo pajamomis tais laikotarpiais, kuriais padaromos sąnaudos, kurioms kompensuoti buvo skirtos finansavimo sumos, t.y. kai jos panaudojamos.

24. Pasibaigus ataskaitiniams metams ir užregistravus visas praėjusių metų operacijas visos pajamų grupės sąskaitos uždaromos. Visos per ataskaitinius metus užregistruotos pajamų sumos paskutinę ataskaitinių metų dieną perkeliama į 31 sąskaitą „Sukauptas perviršis ar deficitas“, remiantis 10-uoju VSAFAS.

25. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas pajamų straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P21).

Sąnaudos

26. Sąnaudos, patirtos uždirdant ataskaitinio laikotarpio pajamas, registruojamos Viešosios įstaigos Ylakių globos namų apskaitoje ir parodomos finansinėje atskaitomybėje pagal kaupimo ir pajamų bei sąnaudų palyginimo principus. Sąnaudos apskaitoje pripažįstamos tada, kai faktiškai patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų išmokėjimą, kaip nustatyta 11-ajame VSAFAS „Sąnaudos“.

27. Sąnaudos Viešosios įstaigos Ylakių globos namų apskaitoje turi būti pripažįstamos įvykdžius šias sąlygas:

27.1. sąnaudos turi būti susijusios su Viešosios įstaigos Ylakių globos namų turto naudojimu ar kitų juridinių asmenų teikiamomis paslaugomis arba Viešoji įstaiga Ylakių globos namai įsipareigojimų kitiems juridiniams asmenims didėjimu, ir šie įsipareigojimai turi būti patikimai įvertinti;

27.2. jei Viešosios įstaigos Ylakių globos namų pajamos, susijusios su tam tikrų išteklių naudojimu, bus uždirdamos per keletą būsimųjų ataskaitinių laikotarpių ir dėl to pajamų ir sąnaudų ryšys gali būti nustatytas tik apytiksliai, apskaitoje taikomi netiesioginiai sąnaudų pripažinimo bei įtraukimo į apskaitą būdai (ilgalaikio turto nusidėvėjimas, amortizacija);

27.3. per ataskaitinį laikotarpį Viešosios įstaigos Ylakių globos namų patirtos išlaidos nedelsiant pripažįstamos to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, jei jų neįmanoma susieti su konkrečių pajamų uždirdimu ir nenumatoma, kad per būsimuosius ataskaitinius laikotarpius iš šių išlaidų bus galima gauti pajamų.

28. Sąnaudų dydis įvertinamas sumokėta arba mokėtina pinigų arba jų ekvivalentų suma.

29. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų sąnaudos grupuojamos pagal veiklos rūšis: pagrindinės veiklos sąnaudos, kitos veiklos sąnaudos ir finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos. Sąnaudų grupavimas nepriklauso nuo to, iš kokių finansavimo šaltinių ar kokių pajamų jos apmokamos.

30. Prie pagrindinių veiklos sąnaudų priskiriamos šios sąnaudos: darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudos, ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudos, transporto sąnaudos, paprastojo remonto ir eksploatacijos sąnaudos, kvalifikacijos kėlimo sąnaudos, sunaudotų atsargų savikaina ir kitos sąnaudos.

31. Apskaitoje darbuotojams mokėti už kasmetines atostogas sumos kaupiamos ir pripažįstamos sąnaudomis vieną kartą per metus – gruodžio 31 d.

32. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų sąnaudos priskiriamos atskiriems tikslams ir programoms tokia tvarka pagal pinigų ir pajamų bei sąnaudų palyginimo principus.

33. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų kitoms sąnaudoms priskiriamos visos sąnaudos, nesusijusios su pagrindine veikla. Jos sudaro nedidelę sąnaudų dalį ir dažnai būna nepastovios.

34. Prie finansinės ir investicinės veiklos sąnaudų priskiriami delspinigiai ir baudos ir kitos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos.

35. Užregistravus visas metinio ataskaitinio laikotarpio ūkines operacijas ir ūkinius įvykius visos sąnaudų grupės sąskaitos uždaromos. Visų per metinį ataskaitinį laikotarpį padarytų sąnaudų sąskaitų likučiai pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos būklę perkeliama į sąskaitą „Einamųjų metų perviršis ar deficitas (išskyrus nuosavybės metodo įtaką)“.

36. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas sąnaudų straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastaboje (priedas Nr. P2).

Darbo apmokėjimas

37. Apskaičiuojant Viešosios įstaigos Ylakių globos namų darbuotojų darbo užmokesčių vadovaujamas šiais teisės aktais:

37.1. LR darbo kodeksu;

37.2. LR pareiginės algos (atlyginimo) bazinio dydžio nustatymo ir asignavimų darbo užmokesčiui perskaičiavimo įstatymas 2023-05-25 Nr. XIV-2011;

37.3. LR viešųjų įstaigų, kurių savininkė ar dalininkė, turinti daugiau negu pusę balsų visuotiniame dalininkų susirinkime, yra valstybė ar savivaldybė, vadovų ir darbuotojų darbo apmokėjimo įstatymu 2023-12-14 Nr. XIV-2349;

37.4. LRV 2017-06-21 nutarimu Nr. 496 „Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašas“;

37.5. kitais teisės aktais;

37.6. Direktorius įsakymu.

38. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose apskaičiuojant darbo užmokesčių naudojama laikinė darbo apmokėjimo forma (kai apmokėjimas priklauso nuo dirbo laiko).

39. Išskaitos iš Viešosios įstaigos Ylakių globos namų darbuotojų darbo užmokesčio atliekamos ir parodomos apskaitoje tokia tvarka:

39.1. eilinės išskaitos pagal įstatymus (mokesčiai);

39.2. išskaitos pagal vykdomuosius raštus (ir kitus teismo, antstolio ir t. t. dokumentus);

39.3. kitos pagal įstatymus leidžiamos išskaitos.

39.4. teisės aktuose nustatyta, kad išskaitos iš darbo užmokesčio gali būti atliekamos tik įstatymų nustatytais atvejais.

39.5. išskaitas iš darbuotojų darbo užmokesčio, siekiant padengti jų įsiskolinimą įmonei, įstaigai ar organizacijai, kurioje jie dirba, galima atlikti administracijos nurodymu:

39.5.1. grąžinti avansą, kuris buvo išmokėtas, įskaitant jį į darbo užmokesčių; grąžinti sumas, permokėtas dėl skaičiavimo klaidų; padengti neišleistą ir laiku negrąžintą avansą, kuris buvo išmokėtas tarnybinės komandiruotės ar perkėlimo į kitą vietovę atveju, taip pat už ūkinius patarnavimus; atlyginti žalą, kurią darbuotojas dėl savo kaltės padarė įmonei. Šiais atvejais administracija turi teisę duoti nurodymą atlikti išskaitą ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo tos dienos, kurią baigėsi avanso grąžinimo ar įsiskolinimo padengimo nustatytas terminas, buvo išmokėta suma, permokėta dėl skaičiavimo klaidų, ar paaiškėjo darbuotojo padaryta žala, jei darbuotojo įsiskolinimas neviršija jo vieno mėnesio vidutinio darbo užmokesčio;

39.5.2. darbuotoją atleidžiant iš darbo nepasibaigus tiems darbo metams, už kuriuos jis gavo atostogas, išieškoti išskaitas už neatidirbtas atostogų dienas. Išskaita už šias dienas neatliekama, jei darbuotojas atleidžiamas iš darbo nesant jo kaltės.

39.5.3. negalima iš darbuotojo išieškoti permokėto ir neteisingai pritaikius įstatymo nuostatas apskaičiuoto darbo užmokesčio, išskyrus skaičiavimo klaidos atvejus.

39.5.4. Apskaitoje atliekant išskaitas dažniausiai fiksuojamas įsipareigojimo darbuotojams sumažėjimas.

40. Darbo užmokesčio perskaičiavimas dėl klaidų ir kitų priežasčių Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose atliekamas ir jos apskaitoje parodomas, surašant buhalterinę pažymą ir perskaičiuojant darbo užmokesčių.

41. Viešosios įstaigos Ylakių globos namuose atostoginiai apskaičiuojami darbuotojui pateikus prašymą dėl kasmetinių apmokamų atostogų suteikimo, direktorius surašo įsakymą dėl kasmetinių apmokamų atostogų apskaičiavimo ir išmokėjimo. Po to vyr. buhalteris skaičiuoja atostoginį atlyginimą, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio mėn.

21d. nutarimu Nr.496 "Darbuotojo, valstybės tarnautojo ir žvalgybos pareigūno vidutinio darbo užmokesčio skaičiavimo tvarkos aprašas".

42. Darbo užmokestis už kasmetines atostogas nuo 2017-07-01 mokamas ne vėliau kaip paskutinę darbo dieną iki kasmetinių atostogų pradžios. Darbuotojo raštišku sutikimu atostoginiai gali būti išmokami ir kitais terminais.

Nematerialusis turtas

43. Nematerialusis turtas Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose pripažįstamas, jei jis atitinka 13-ajame VSAFAS „Nematerialusis turtas“ pateiktą sąvoką ir visus šiuos nematerialiojo turto pripažinimo požymius:

43.1. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai pagrįstai tikisi ateityje gauti iš turto ekonominės naudos;

43.2. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina gali būti patikimai įvertinta ir atskirta nuo kito turto vertės;

43.3. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai gali tuo turto disponuoti, jį kontroliuoti arba apriboti teisę juo naudotis kitiems.

44. Po pirminio pripažinimo nematerialusis turtas, kurio naudingo tarnavimo laikas ribotas, finansinėse ataskaitose yra parodomas įsigijimo savikaina, atėmus sukauptą amortizaciją ir turto nuvertėjimą. Programinei įrangai ir kitam nematerialiajam turtui, kurio naudojimo pradžią galima tiksliai nustatyti, amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, kai vienetas perduodamas naudoti veikloje. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama už visą mėnesį.

45. Nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Nematerialusis turtas, įsigytas užsienio valiuta, apskaitoje registruojamas eurai pagal pirkimo dieną galiojantį valiutos kursą.

46. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų nematerialiojo turto atnaujinimo ar tobulinimo išlaidos, patirtos jį įsigijus ar sukūrus, pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos patiriamos.

47. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą. Nenaudojamo nematerialiojo turto amortizacija neskaičiuojama.

48. Nematerialusis turtas nurašomas, jei jis pripažintas netinkamu (negalimu) naudoti ir nebeatitinka nematerialiojo turto požymių dėl vienos iš šių priežasčių: visiško amortizavimo ir netinkamumo naudoti; stichinės nelaimės; gaisro; trečiųjų asmenų veikos; moralinio pasenimo; sugedimo, kai taisyti netikslinga; netikslinga ar neįmanoma nematerialiojo turto parduoti viešuose prekių aukcionuose; dėl kitų priežasčių. Visiškai amortizuotas nematerialusis turtas negali būti nurašytas, jei jis dar tinkamas naudoti veikloje.

49. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas nematerialiojo turto straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P3).

Ilgalaikis materialusis turtas

50. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose ilgalaikis materialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka ilgalaikio materialiojo turto apibrėžimą ir visus jo pripažinimo kriterijus, pateiktus 12-ajame VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“:

50.1. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai ketina jį naudoti ilgiau nei vienus metus;

50.2. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai pagrįstai tikisi gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais;

50.3. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai gali patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;

50.4. turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už minimalią ilgalaikio materialiojo turto savikainą, nustatytą Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose ilgalaikiam materialiajam turtui, remiantis Lietuvos Respublikos finansų ministro 2024 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. 1K-338 „Dėl finansų ministro 2008 m. gegužės 8 d. įsakymo Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“ pakeitimo.

51. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina. Ilgalaikis materialusis turtas grupuojamas į 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ XIV skyriuje „Ilgalaikio materialiojo turto grupės“ nurodytas grupes. Įstaigoje ilgalaikis materialusis turtas registruojamas ir apskaita tvarkoma pagal turto vienetus.

52. Konkretaus ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, kai ilgalaikio materialiojo turto vienetas perduodamas naudoti. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas už visą mėnesį.

53. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos, kai ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai jis perleidžiamas, nurašomas, kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to vieneto nuvertėjimas lygus jo likutinės vertės sumai arba ilgalaikis materialusis turtas nustoja būti naudojamas.

54. Nenaudojamu laikomas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti ir vykdančioms programoms perduotinas valdyti, naudoti ir disponuoti kitoms įstaigoms arba kitiems subjektams turtas.

55. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai naudoja ir organizacijos viduje pagamintą ilgalaikį materialųjį turtą.

56. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, veiklos sąnaudoms.

57. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo ir remonto darbų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų rezultato:

57.1. jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pripažįstamas esminiu ilgalaikio materialiojo turto pagerinimu (pailgina ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką ar pagerina jo naudingąsias savybes), rekonstravimo ar remonto darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir iš naujo nustatomas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, kuris nurodomas ilgalaikio turto perdavimo naudoti akte. Šio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, nuo kurio buvo nustatytas naujas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvėta per iš naujo nustatytą naudingo tarnavimo laiką.

57.2. jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas, pripažįstamas esminiu ilgalaikio materialiojo turto pagerinimu, tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, rekonstravimo ar remonto darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir ji nudėvima per likusį ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudingo tarnavimo laiką. Jei ilgalaikio materialiojo turto remontas nėra pripažįstamas esminiu pagerinimu, išlaidos nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kai padaromos. Jei ilgalaikio materialiojo turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė ar kitas subjektas, tuomet gavus sprendimą dėl patirtų išlaidų kompensavimo mažinamos pripažintos remonto sąnaudos.

58. Ribotą laiką Viešosios įstaigos Ylakių globos namų veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina turi būti nudėvima per to turto naudingo tarnavimo laikotarpį, tačiau jei visiškai nudėvėtas ilgalaikis materialusis turtas ir toliau naudojamas Viešosios įstaigos Ylakių globos namų veikloje, jo likutinė vertė, rodoma apskaitos registruose ir atskaitomybėje, negali būti mažesnė už 0,29 eur.

59. Ilgalaikio materialiojo turto, turinčio neribotą naudingo tarnavimo laiką, nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Nebaigtos statybos nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

60. Ilgalaikis materialusis turtas grupuojamas į 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ XIV skyriuje „Ilgalaikio materialiojo turto grupės“ nurodytas grupes.

61. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) metodą pagal patvirtintus ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo normatyvus..

62. Nusprendus parduoti ilgalaikį materialųjį turtą, toks turtas remiantis 12-uoju VSAFAS pergrupuojamas į atsargas. Tokio turto įvertinimui ir rodymui finansinėse ataskaitose po pergrupavimo į atsargas momento taikomos 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ nuostatos.

63. Ilgalaikis materialusis turtas nurašomas, jei jis pripažintas netinkamu (negalimu naudoti) ir nebeatitinka ilgalaikio materialiojo turto požymių dėl vienos iš šių priežasčių: visiško nusidėvėjimo ir netinkamumo naudoti; stichinės nelaimės; gaisro; trečiųjų asmenų veikos; moralinio nusidėvėjimo; fizinio nusidėvėjimo; turto sugedimo, kai remontuoti netikslinga; pripažinimo avariniu; netikslinga ar neįmanoma turto parduoti viešuose prekių aukcionuose; dėl kitų priežasčių. Visiškai nusidėvėjęs ilgalaikis materialusis turtas, jei jis dar tinkamas naudoti veikloje, nenurašomas.

64. Nuomojamas (gautas pagal panaudos sutartis) ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas nebalansinėse nulinės klasės sąskaitose. Ilgalaikio materialiojo turto, naudojamo pagal nuomos ar panaudos sutartį, nusidėvėjimas neskačiuojamas ir apskaitoje neregistruojamas.

65. Viešojoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas ilgalaikio materialiojo turto straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P4) .

Finansinis turtas

66. Finansinis turtas apskaitoje pripažįstamas tik tada, kai yra įvykdomos visos sąlygos, nustatytos 17-ajame VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“. Pirmą kartą pripažindama finansinį turtą, įstaiga įvertina jį įsigijimo savikaina.

67. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose finansiniam turtui priskiriamas turtas, kurį sudaro pinigai, sutartinė teisė gauti pinigus ar kitą finansinį turtą iš kitos šalies, kitos įmonės išleisti vertybiniai popieriai.

68. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose finansinis turtas skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį turtą.

69. Kitas finansinis turtas - per vienus metus gautinos sumos, trumpalaikės investicijos, terminuotieji indėliai, pinigai ir pinigų ekvivalentai - balanse parodomi kaip trumpalaikis finansinis turtas.

70. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

71. Viešojoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas finansinio turto straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P11).

Pinigai ir pinigų ekvivalentai

72. Pinigai ir pinigų ekvivalentai apskaitoje registruojami gavus finansavimo sumas iš finansavimo šaltinių ar (išankstinį apmokėjimą) už turto naudojimą, parduotas prekes, turtą, suteiktas socialines paslaugas, baudas, sumas už konfiskuotą turtą ir kitas netesybas ar kt.

73. Viešojoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas pinigų ir pinigų ekvivalentų straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P11).

Gautinos sumos

74. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose gautinos sumos registruojamos tada, kai įstaiga įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą pagal 17-ąjį VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“. Gautinos sumos pirminio pripažinimo metu yra įvertinamos įsigijimo savikaina. Gautinos sumos skirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes.

75. Gautinos sumos skirstomos į ilgalaikes ir trumpalaikes: ilgalaikės – gautinos sumos, kurias gausim po 12 mėn. nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos, trumpalaikės – gautinos sumos, kurias tikimasi gauti per 12 mėn. nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

76. Viešojoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingų gautinų sumų straipsnius aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P10).

Atsargos

77. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose atsargoms priskiriamas trumpalaikis turtas, kuris naudojamas pajamoms uždirbti per vienus metus arba per vieną Viešosios įstaigos Ylakių globos namų veiklos ciklą. Atsargos pripažįstamos ir registruojamos apskaitoje, jei jos atitinka atsargų apibrėžimą, pateiktą 8-ajame VSAFAS „Atsargos“.

78. Pirminio pripažinimo metu atsargos apskaitoje įvertinamos ir registruojamos įsigijimo savikaina, o sudarant finansines ataskaitas – įsigijimo (pasigaminimo) savikaina arba grynąja realizavimo verte, atsižvelgiant į tai, kuri iš jų mažesnė.

79. Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose atsargų įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina ir toliau nurodytos kitos išlaidos.

80. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis, išskyrus tuos atvejus, kai šis mokestis negražinamas (neatskaitomas).

81. Viešojoji įstaiga Ylakių globos namai apskaičiuodama atsargų, sunaudotų teikiant paslaugas, ar pardutų atsargų savikainą, taiko FIFO metodą, kai daroma prielaida, kad atsargos, kurios buvo įsigytos pirmiausia, bus pardutos ar sunaudotos pirmiausia.

82. Atsargų sunaudojimas arba pardavimas registruojamas taikant nuolat apskaitomų atsargų būdą, kai buhalterinėje apskaitoje registruojama kiekviena su atsargų sunaudojimu arba pardavimu susijusi operacija.

83. Prie atsargų priskiriamas neatiduotas naudoti ūkinis inventorių. Naudojamo inventoriaus apskaita tvarkoma nebalansinėse sąskaitose kiekiu ir vertine išraiška.

84. Nemokamai gautos atsargos apskaitoje registruojamos, jeigu yra galimybė jas panaudoti įstaigos veikloje. Tokios atsargos remiantis 8-uoju VSAFAS registruojamos grynąja realizavimo verte pagal dokumentą, kuriuo įrodomas atsargų gavimas. Atsargos nurašomos, kai sunaudojamos veikloje: ilgalaikio materialiojo turto priežiūrai, eksploatacijai, remontui, rekonstrukcijai ar naujai statybai; teikiant socialines paslaugas; įstaigos ūkio reikmėms.

85. Viešojoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas atsargų sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P8).

Išankstiniai apmokėjimai

86. Išankstiniai apmokėjimai yra viena iš trumpalaikio turto rūšių. Išankstinių apmokėjimų straipsnyje parodomi Viešosios įstaigos Ylakių globos namų sumokėti avansai už trumpalaikį turtą ir paslaugas.

87. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų apskaitoje registruojama išankstinių apmokėjimų suma, nurodyta banko išrašė. Jeigu išankstinį apmokėjimą atlieka savivaldybės išdas tiesiogiai, tuomet išankstiniai apmokėjimai registruojami pagal savivaldybės išdo mokėjimo pavedimo turinį.

88. Gautinos finansavimo sumos, pateikus sąskaitą faktūrą išankstiniam apmokėjimui gauti, registruojamos pagal finansavimo sutartį bei kitus dokumentus, remiantis 20-uoju VSAFAS.

89. Ateinančių laikotarpių sąnaudos apskaitoje registruojamos pagal pirkimo sąskaitą faktūrą, draudimo polisą ar kitą dokumentą, pagal kurį sąnaudos patiriamos ateinančiais laikotarpiais. Registruojama remiantis 17-uoju VSAFAS. Kiekvieno mėnesio pabaigoje, apskaitoje pripažįstamos patirtos sąnaudos mažinant ateinančių laikotarpių sąnaudas. Sąnaudos pripažįstamos

proporcingomis dalimis per tiek mėnesių, kiek jos faktiškai bus patirtos ir pagal buhalterinę pažymą registruojamos finansavimo pajamos (jei už paslaugas buvo sumokėta iš finansavimo sumų).

90. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas išankstinių apmokėjimų ir nebaigtų vykdyti sutarčių straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P9).

Grynasis turtas

91. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų grynajam turtui priskiriama:

91.1. sukauptas perviršis ar deficitas;

91.2. dalininkų kapitalas.

92. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų dalininkų kapitalas pagal teisės aktus yra lygus steigėjų (savininkų, dalininkų, narių) įnašų vertei. Piniginių įnašų dydis, nepiniginių įnašų vertės nustatymo tvarka numatyta teisės aktuose, reglamentuojančiuose Viešosios įstaigos Ylakių globos namų veiklą, Viešosios įstaigos Ylakių globos namų steigimo dokumentuose, įstatuose.

93. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų veiklos rezultatas – grynasis perviršis ar deficitas. Ataskaitinio laikotarpio ir praėjusių ataskaitinių laikotarpių grynojo perviršio ar deficito suma balanse parodoma atskirai.

94. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas grynojo turto sumas „Grynojo turto pokyčių ataskaitoje“ Nr. F5-4.

Finansiniai įsipareigojimai

95. Finansinių įsipareigojimų apskaitos principai, metodai ir taisyklės, kuriais apskaitoje vadovaujasi Viešoji įstaiga Ylakių globos namai, nustatyti 17-ajame VSAFAS finansinės „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18-ajame VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“, ir 24-ajame VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“.

96. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų įsipareigojimams priskiriamos prievolės, atsirandančios dėl atliktų ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių, už kuriuos Viešoji įstaiga Ylakių globos namai privalės ateityje atsiskaityti turtu ir kurių dydį galima objektyviai nustatyti.

97. Įsipareigojimai Viešojoje įstaigoje Ylakių globos namuose pripažįstami, gavus pinigų ar turto, atsiradus kitoms sutartinėms prievolėms, kurios bus įvykdytos ateityje.

98. Įsipareigojimai apskaitoje registruojami turto ar sutartinės prievolės įsigijimo savikaina. Įsipareigojimai apskaitoje pripažįstami tik tada, kai yra įvykdomos visos sąlygos, nustatytos įsipareigojimui atsirasti ir įstaiga prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu pagal 17-ąjį VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18-ąjį VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“.

99. Apskaitoje įsipareigojimai grupuojami į: *ilgalaikius* – įsipareigojimai, kuriuos privaloma įvykdyti ne anksčiau kaip po 12 mėn. skaičiuojant nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos ir *trumpalaikius* – tai:

99.1. ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis – įsipareigojimų, kuriuos reikia įvykdyti po 12 mėn. nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos, dalis, kurią reikia įvykdyti per 12 mėn. nuo einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos;

99.2. trumpalaikiai įsipareigojimai, kuriuos reikia įvykdyti per 12 mėn. nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos.

100. Įsipareigojimai apskaitoje registruojami pagal PVM sąskaitą faktūrą, sąskaitą faktūrą, perdavimo ir priėmimo aktą, žiniaraštį, buhalterinę pažymą ar kitą dokumentą remiantis 17-uoju VSAFAS.

101. Mokėtinų sumų apskaita tvarkoma pildant atitinkamą duomenų registrą pagal kiekvieną gavėją (tiekėją). Mokėtinų finansavimo sumos pripažįstamos atsižvelgiant į 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatas.

102. Su darbo santykiais susijusios mokėtinos sumos registruojamos apskaitoje pagal kiekvieno mėnesio, už kurį mokamas darbo užmokestis, darbo užmokesčio apskaičiavimo žiniaraščių paskutinės mėnesio dienos datą. Pagal žiniaraštį remiantis 17-uju VSAFAS registruojamos su darbo santykiais susijusios, valstybinio socialinio draudimo, gyventojų pajamų mokesčio mokėtinos sumos ir kitos iš darbo užmokesčio išskaičiuotos mokėtinos sumos.

103. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai detalizuoja reikšmingas trumpalaikių įsipareigojimų straipsnių sumas aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P17 ir Nr. P24).

Parama

104. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų gautos paramos ir kito neatlygintinai gauto turto apskaitą ir atskleidimo finansinėse ataskaitose reikalavimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas, Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymas, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartai (toliau – VSAFAS), tarp jų – 20 VSAFAS „Finansavimo sumos“ ir 6 VSAFAS „Finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas“.

Pagal 20-ojo VSAFAS:

104.1. gauta parama ir kitas neatlygintinai gautas turtas priskiriamas gautoms finansavimo sumoms iš kitų šaltinių;

104.2. jei turtas gaunamas iš kitų subjektų nemokamai arba už simbolinį atlygį, registruojamos finansavimo sumos yra lygios gauto turto tikrajai vertei arba gauto turto tikrosios vertės ir simbolinio atlygio skirtumui.

105. Viešoji įstaiga Ylakių globos namai 2025 m. gavo paramos už 5337,04 Eur, iš jos 805,00 Eur parama pinigais, iš kurių už 675,00 Eur buvo įsigytos trys dvipusės slaugos spintelės su užraktu. Globos namai reikšmingas gautos ir panaudotos paramos sumas detalizuoja aiškinamojo rašto pastabose (priedas Nr. P12).

Apskaitos klaidų taisymas

106. Apskaitos klaidų taisymo taisyklės nustatytos 7-ajame VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“.

107. Ataskaitiniu laikotarpiu gali būti pastebėtos apskaitos klaidos, padarytos praėjusių ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vertinė išraiška individualiai arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškomis yra didesnė nei 0,025 proc. per praėjusius finansinius metus gautų finansavimo sumų vertės.

108. Ir esminės, ir neesminės apskaitos klaidos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose. Apskaitos klaidų taisymo įtaka finansinėse ataskaitose parodoma taip:

108.1. jei apskaitos klaida nėra esminė, jos taisymas registruojamas toje pačioje sąskaitoje, kurioje buvo užregistruota klaidinga informacija, ir parodomas toje pačioje veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje, kurioje buvo pateikta klaidinga informacija;

108.2. jei apskaitos klaida esminė, jos taisymas registruojamas tam skirtoje sąskaitoje ir parodomas veiklos rezultatų ataskaitos eilutėje „Apskaitos politikos keitimo bei esminių apskaitos klaidų taisymo įtaka“. Lyginamoji ankstesniojo ataskaitinio laikotarpio finansinė informacija pateikiama tokia, kokia buvo, t.y. nekoreguojama.

109. Su esminės klaidos taisymu susijusi informacija pateikiama aiškinamajame rašte.

Inventorizacija

110. Inventorizacija - Viešosios įstaigos Ylakių globos namų ilgalaikio turto, žaliavų, medžiagų, prekių, pagamintos produkcijos, nebaigtos gamybos ir kitų atsargų, skolų, pinigų, vertybinių popierių bei kito turto patikrinimas ir faktiškai rastų likučių palyginimas su apskaitos duomenimis.

111. Visas Viešosios įstaigos Ylakių globos namų turtas ir įsipareigojimai inventorizuojami tokiais atvejais ir tokiu periodiškumu (terminais):

Priežastis	Periodiškumas
Pertvarkant įstaigą	Pagal būklę sprendimo pertvarkyti įstaigą priėmimo dieną
Reorganizuojant įstaigą	Pagal būklę sprendimo reorganizuoti įstaigą priėmimo dieną
Likviduojant įstaigą	Pagal būklę įstaigos likvidatoriaus paskyrimo dieną
Atliekant metinę inventurizaciją	Ne rečiau kaip kartą per metus prieš metinės finansinės atskaitomybės sudarymą

112. Atskiras Viešosios įstaigos Ylakių globos namų turtas ar įsipareigojimai inventorizuojami tokiais atvejais ir tokiu periodiškumu (terminais):

Priežastis	Periodiškumas
Inventorizuojama turto dalis, perduodama vieno materialiai atsakingo asmens kitam atsakingam asmeniui;	Keičiantis materialiai atsakingiems asmenims
Išnuomotas turtas inventorizuojamas	Pagal jo būklę perdavimo nuomininkui dieną
Nustačius plėšimo, pagrobimo (vagystės), piktnaudžiavimo faktus, turtas inventorizuojamas	Pagal jo būklę minėtų faktų nustatymo dieną
Nustačius vertybių gedimą, turtas inventorizuojamas	Pagal jo būklę gedimo nustatymo dieną
Po gaisro ar stichinių nelaimių turtas inventorizuojamas	Pagal jo būklę gaisro ar stichinės nelaimės pasibaigimo dieną
Direktoriaus įsakymu	Kai tik to prireikia

113. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų apskaitoje registruojami inventurizacijos metu nustatyti trūkumai ar pertekliai:

113.1. nustatytas turto perteklius užpajamuojamas;

113.2. trūkumas priskiriamas prie – gautinų už turto trūkumus sumų (jei numatoma išieškoti trūkumų sumas);

113.3 netekimai parodomi apskaitoje (jei trūkumų išieškoti neįmanoma).

II. AIŠKINAMOJO RAŠTO PASTABOS

114. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų aiškinamojo rašto pastabose pateikiamos tik reikšmingus finansinės atskaitomybės straipsnius paaiškinančios lentelės ir (arba) tekstinė informacija.

115. Aiškinamojo rašto pastabos numeris įrašytas prie atitinkamo finansinės atskaitomybės ataskaitos straipsnio, kurį jis paaiškina.

116. Aiškinamojo rašto pastabose pateikiama balanse ir veiklos rezultatų ataskaitoje nepateikta informacija, kuri būtina norint parodyti aplinkybes, galinčias turėti įtakos įmonės veiklai, finansinei būklei bei veiklos rezultatams.

117. Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 2025 m. atliko atitikties auditą „Viešosios įstaigos Ylakių globos namų lėšų panaudojimo teisėtumo ir atitikties teisės aktų reikalavimams vertinimas“. Auditas pradėtas 2025 m. gegužės 22 d., baigtas 2025 m. lapkričio 15 d. Skuodo rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos ataskaita gauta 2025-12-03 Nr. KADV1-54.

118. Viešosios įstaigos Ylakių globos namų aiškinamojo rašto pastabos:

Eil. Nr.	Aiškinamojo rašto lentelės pavadinimas	Lentelės Nr.
1.	Ataskaitinio laikotarpio informacija pagal veiklos segmentus	P2
2.	Nematerialiojo turto balansinės vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį	P3
3.	Ilgalaikio materialiojo turto balansinės vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį	P4
4.	Atsargų vertės pasikeitimas per ataskaitinį laikotarpį	P8
5.	Informacija apie išankstinius apmokėjimus	P9
6.	Informacija apie per vienerius metus gautinas sumas	P10
7.	Informacija apie pinigus ir pinigų ekvivalentus	P11
8.	Finansavimo sumos pagal šaltinį, tikslinę paskirtį ir jų pokyčiai per ataskaitinį laikotarpį	P12
9.	Finansavimo sumų likučiai	P12-1
10.	Informacija apie kai kurias trumpalaikes mokėtinas sumas	P17
11.	Pagrindinės veiklos kitų pajamų pateikimas	P21
12.	Informacija apie įsipareigojimų dalį (įskaitant finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimus) eurai ir užsienio valiutomis	P24
13.	Informacija apie per ataskaitinį laikotarpį gautą ir panaudotą paramą	P12-3, P12-4

Direktorė

Audronė Anušienė

Vyr. buhalterė

Daiva Valančiauskienė